

Accountantsverslag

Gemeente Sluis
Boekjaar 2024

bakertilly

Aanbiedingsbrief

Aan de gemeenteraad van de gemeente Sluis
Postbus 27
4500 AA Oostburg

Datum: 5 juni 2025

Onderwerp: Accountantsverslag 2024

Geachte leden van de gemeenteraad,

In overeenstemming met de opdracht tot de controle van de jaarrekening 2024 van gemeente Sluis, zoals overeengekomen in onze opdrachtbevestiging d.d. 6 augustus 2024, bieden wij u hierbij het accountantsverslag aan. Het accountantsverslag bevat de bevindingen en conclusies naar aanleiding van onze werkzaamheden. De bevindingen in dit verslag zijn besproken met de portefeuillehouder financiën, de gemeentesecretaris en een afvaardiging van de ambtelijke organisatie.

Wij zijn voornemens u te machtigen om onze goedkeurende controleverklaring op te nemen in uw jaarrekening 2024. Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd en zijn graag bereid de inhoud van deze rapportage nader toe te lichten.

Met vriendelijke groet,
Baker Tilly (Netherlands) B.V.

drs. A.R.M. Peelen RA
Partner

Inhoud

1. Bestuurlijke samenvatting
2. Opdracht, scope en uitkomsten
3. Financiële positie
4. Belangrijkste bevindingen
5. Overige onderwerpen
6. Bijlagen

1 Bestuurlijke samenvatting

Bestuurlijke samenvatting

Wij zijn voornemens bij de jaarrekening 2024 een goedkeurende controleverklaring te verstrekken.

Het jaarverslag is cf. NV COS 720 verenigbaar met de jaarrekening en voldoet in materiële zin aan de laatste actuele voorschriften.

Het Besluit Begroting en Verantwoording is in alle opzichten nageleefd in 2024.

8
Verschillen

Uit onze controle met betrekking tot ons getrouwheidsoordeel blijkt een achttal controleverschillen groter dan onze rapporteringstolerantie, een tweetal onzekerheden en een aantal tekstuele aanpassingen. Deze zijn grotendeels gecorrigeerd in de jaarrekening. We constateren dat het aantal geconstateerde verschillen met impact op het resultaat lager ligt dan voorgaande jaren. We zien daarbij, net als voorgaand jaar, dat het aantal en de omvang van de bevindingen afneemt hetgeen wij een positieve ontwikkeling vinden. In ons verslag lichten wij onze bevindingen nader toe. Wij constateren dat de jaarrekening van de gemeente Sluis een getrouw beeld geeft van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2024 als van de activa en passiva per 31 december 2024 in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en gemeenten.

Wij hebben vastgesteld dat de bezoldigingen over 2024 in overeenstemming is met de Wet normering topinkomens (WNT) en dat de jaarrekening 2024 van de gemeente Sluis voldoet aan de publicatieverplichtingen van de WNT.

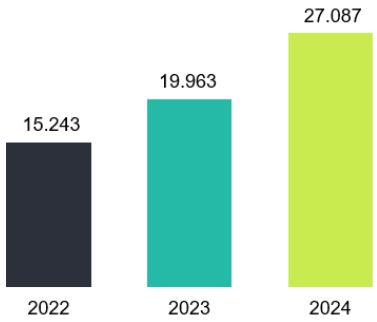
Gemeente Sluis heeft er voor gekozen de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening en de toelichting hierop in de paragraaf bedrijfsvoering onderdeel te laten zijn van de jaarstukken, ondanks dat over 2024 conform het BBV in formele zin nog niet verplicht is. Op deze wijze heeft de gemeente Sluis invulling gegeven aan de aanbeveling van het Rijk om de verantwoording toch op te nemen. Op deze wijze wordt ook invulling gegeven aan de lokale afspraken tussen het college en de raad, zoals opgenomen in de aangepaste verordeningen. Uit onze controle zijn geen bevindingen geconstateerd. De rechtmatigheidsverantwoording geeft een getrouw beeld.

Bestuurlijke samenvatting

Financiële kengetallen en signaleringswaarden

Gerealiseerd saldo baten en lasten

27,09
MILJOEN EURO

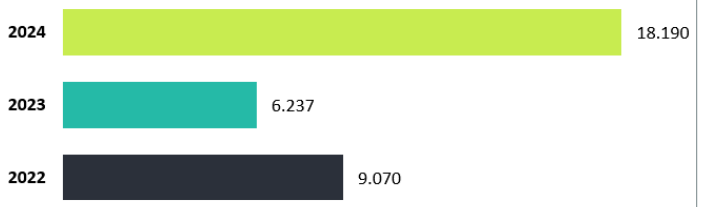

Mutatie reserves

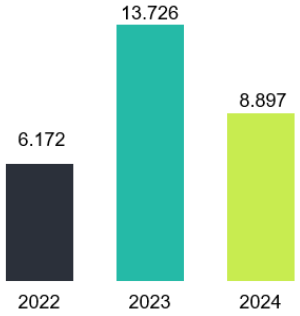
18,19

MILJOEN EURO

per saldo toegevoegd

Gerealiseerd resultaat

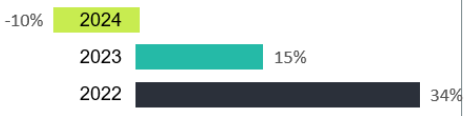

8,90

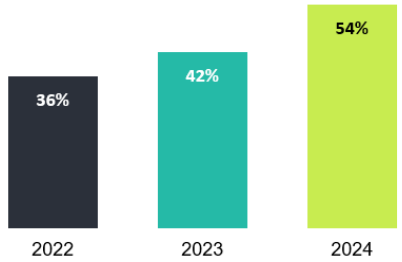
MILJOEN EURO

Schuldquote

-10%

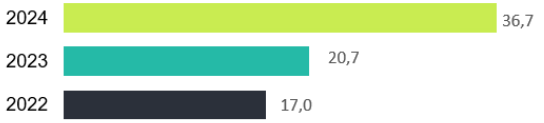

Solvabiliteit

Weerstandscapaciteit

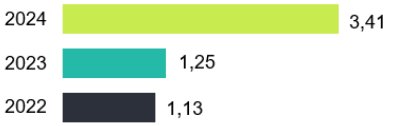
(in miljoenen Euro's)

Risico's totaal

Weerstandsratio

2 Opdracht, scope en uitkomsten

2. Opdracht, scope en uitkomsten

Reikwijdte van de controle

De jaarstukken van uw gemeente bestaan uit:

- Het jaarverslag (programmaverantwoording + paragrafen).
- De jaarrekening.
- Bijlagen.

Met de opdrachtbevestiging van 6 augustus 2024 heeft u ons opdracht gegeven tot het controleren van de jaarrekening 2024. De reikwijdte van onze controle staat omschreven in deze opdrachtbevestiging. Er is gedurende het verloop van de controle geen sprake geweest van een beperking in de reikwijdte van onze controle.

In ons controleplan en dit verslag is voor elk bijzonder aandachtsgebied in onze controle terug te lezen wat de kernpunten in onze controle zijn geweest, die hebben bijgedragen aan de kwaliteit in onze controle.

Overzicht toleranties

De materialiteit bij de uitvoering van onze controle is € 1.328.170. Deze materialiteit sluit aan op het door de gemeenteraad vastgestelde controleprotocol over boekjaar 2024.

Omschrijving	Grondslag	Bedrag
Goedkeuringstolerantie fouten	1% lasten inclusief toevoegingen reserves	€ 1.328.000
Goedkeuringstolerantie onzekerheden	3% lasten inclusief toevoegingen reserves	€ 3.984.000
Rapporteringstolerantie	5% van de goedkeuringstolerantie	€ 66.400

De toleranties voor de rechtmatigheidsverantwoording, zoals vastgelegd in uw financiële verordening, wijken beperkt af van de toleranties voor de controle op de getrouwheid. Dit leidt ertoe dat de door het college opgestelde rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld op basis van de volgende toleranties:

Omschrijving	Grondslag	Bedrag
Goedkeuringstolerantie fouten	3% lasten inclusief toevoegingen reserves	€ 3.984.000
Rapporteringstolerantie	Conform afspraak in de financiële verordening	€ 25.000

2. Opdracht, scope en uitkomsten

Kernpunten en significante risico's in de controle

Wij hebben voldoende en geschikte controle-informatie verkregen, onder andere met betrekking tot de volgende kernpunten van de controle:

- Het risico dat het management van de gemeente procesafspraken kan doorbreken, hetgeen een standaard risico is vanuit onze beroepsregels. Als wij kijken naar de jaarrekening van de gemeente ziet dit eventuele risico niet toe op een specifiek onderdeel van de jaarrekening;
- Het risico op onterechte betalingen uit hoofde van Wmo en Participatiewet, danwel betalingen aan niet-rechthebbenden, doordat bankrekeningnummers in de batchbetaling niet juist zijn.
- De verantwoording in het kader van Wet Normering Topinkomens (WNT);
- De getrouwheid van de rechtmatigheidsverantwoording; en
- Lasten zijn niet nauwkeurig verantwoord doordat de inkoopfactuur niet in overeenstemming is met de geleverde prestatie.

Uitkomsten

Wij zijn voornemens bij de jaarrekening 2024 een goedkeurende controleverklaring te verstrekken voor de getrouwheid van de jaarrekening. De geconstateerde controleverschillen zijn gecorrigeerd in de definitieve versie van de jaarrekening. Voor een overzicht van de gecorrigeerde controleverschillen verwijzen we naar de bijlage van dit verslag.

Tevens zijn er onzekerheden met betrekking tot de lasten voor de Wmo en jeugdzorg (zoals gerapporteerd door de Inkooporganisatie Jeugd) ter hoogte van € 931.000. De genoemde fouten en onzekerheden blijven binnen de goedkeuringstoleranties.

Interne beheersing

Als onderdeel van de jaarrekeningcontrole hebben wij de interne beheersing inclusief de IT-omgeving, voor zover van belang voor de jaarrekeningcontrole, beoordeeld. Onze bevindingen en aanbevelingen hebben wij in de boardletter 2024 beschreven.

Onze werkzaamheden zijn niet gericht op het geven van een oordeel over de interne beheersing van de gemeente als geheel. Onze uitgebrachte boardletter bevat daardoor niet alle onvolkomenheden in de interne beheersing, die bij een eventueel uitgebreid en hierop specifiek gericht onderzoek naar voren zouden kunnen komen.

2. Opdracht, scope en uitkomsten

Geautomatiseerde gegevensverwerking

Op grond van artikel 393 lid 4, Titel 9 Boek 2 BW rapporteren wij onze bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking in dit verslag. Wij merken op dat de jaarrekeningcontrole niet specifiek gericht is op de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking.

In onze boardletter hebben wij een aantal attentiepunten ten aanzien van de IT-omgeving opgenomen. U heeft aangegeven hieraan opvolging te willen geven.

Frauderisico's en continuïteit

Onze controleverklaring over boekjaar 2024 bevat, gelijk aan voorgaand jaar, een verplichte paragraaf over onze werkzaamheden met betrekking tot fraude en een met betrekking tot continuïteit.

Frauderisico's

Zoals ook in ons controleplan opgenomen bevindt het college dan wel het management zich in een unieke positie om fraude te plegen, omdat het in staat is de administratieve vastleggingen te manipuleren en frauduleuze financiële overzichten op te stellen door interne beheersingsmaatregelen te doorbreken, die anderszins effectief lijken te werken. Een incentive van het college of management zou hierbij kunnen zijn om op die wijze een betere financiële situatie of prestatie te presenteren. Onze beroepsregels schrijven voor dat de accountant dit risico in zijn controle onderkend.

Bij de controle van de gemeente Sluis hebben wij twee frauderisico's onderkend:

1. Het risico dat het management van de gemeente de procesafspraken kan doorbreken, hetgeen een standaard risico is vanuit onze beroepsregels. Als wij kijken naar de jaarrekening van de gemeente Sluis betreft dit een algemeen risico op de gehele jaarrekening.
2. Het risico op onterechte betalingen uit hoofde van Wmo en Participatiewet, dan wel betalingen aan niet-rechthebbenden, doordat bankrekeningnummers in de batchbetaling niet juist zijn.

2. Opdracht, scope en uitkomsten

Om de frauderisico's te ondervangen hebben wij de volgende werkzaamheden verricht:

- Analyseren en beoordelen van op basis van risicocriteria geselecteerde journaalposten en hierop specifieke controlewerkzaamheden verricht om de nauwkeurigheid van de geselecteerde journaalposten te controleren;
- Analyseren van aanpassingen die tijdens het opstellen van de jaarrekening zijn gemaakt;
- Beoordelen van belangrijke schattingen en de schattingsprocessen van het college of management zoals de waardering van de grondexploitaties, vaste activa en vorderingen en het toereikend zijn van voorzieningen. Hierbij hebben we in het bijzonder aandacht gehad voor het inherente risico van vooringenomenheid van het college bij deze posten;
- Beoordelen van significante transacties buitenom de normale bedrijfsuitoefening;
- Doornemen van notulen van vergaderingen van het management, college en de raad; en
- het verrichten van een data-analyse op de uitgaande betalingen ten aanzien van de Wmo en Participatiewet alsook analyse op de mutaties in de crediteurenstamgegevens van deze stromen.

Naleving wet- en regelgeving en overige

Wij informeren de gemeenteraad over illegale handelingen waarbij het hoger kader is betrokken en over fraude en illegale handelingen (of deze nu door het hoger kader of door andere werknemers zijn veroorzaakt) die een onjuistheid van materieel belang in de jaarrekening tot gevolg hebben. Gedurende de controle zijn geen significante punten gesignaleerd ten aanzien van feitelijke of vermoedelijke niet-nakoming van wet- en regelgeving, voor zover deze van belang worden geacht voor de mate waarin de gemeenteraad in staat is haar taken te vervullen.

Corruptie en omkopingsrisico's

Uw gemeente maakt onderdeel uit van de overheidssector waarin corruptie vaker dan bij andere sectoren voorkomt. Dit komt onder andere omdat veel transacties met een relatief grote omvang plaatsvinden, de transparantie over marktprijzen niet in alle gevallen voldoende is om te beoordelen en frequent zaken gedaan wordt met andere corruptiegevoelige sectoren (vastgoed, constructie, infrastructuur et cetera). Hierdoor hebben wij dit als aandachtspunt in onze controle meegenomen.

Corruptie is een wereldwijd probleem waarbij het uw verantwoordelijkheid is om corruptie binnen uw gemeente te voorkomen. Onze beroepsregels zijn in de praktijkhandreiking "Corruptie, werkzaamheden van de accountant" verder aangescherpt, hetgeen tot aanvullende werkzaamheden heeft geleid.

2. Opdracht, scope en uitkomsten

Gemeente Sluis beschikt over beschreven procedures ten aanzien van de samenwerking met derden en een intern inkoop- en aanbestedingsbeleid aangevuld met trainingen voor voldoende bewustwording bij medewerkers.

Wij hebben de volgende werkzaamheden verricht om eventuele effecten van dit risico ten behoeve van onze controle van de jaarrekening te mitigeren:

- Vastgesteld dat de aanbestedingen conform de geldende Europese aanbestedingsregels en de Aanbestedingswet 2012 zijn aanbesteed.
- Door middel van een steekproef vaststellen dat prestaties zijn geleverd voor inkoopfacturen die in rekening zijn gebracht aan de gemeente.
- Door middel van een kritische deelwaarneming vaststellen of bij (materiële) grondaankopen en –verkopen door de gemeente vastgestelde procedures in materiële zin zijn gevolgd.
- Door middel van een kritische deelwaarneming vaststellen of verstrekte subsidies in overeenstemming met de geldende interne wet- en regelgeving zijn verstrekt.

Uit bovenstaande werkzaamheden zijn geen bevindingen voortgekomen.

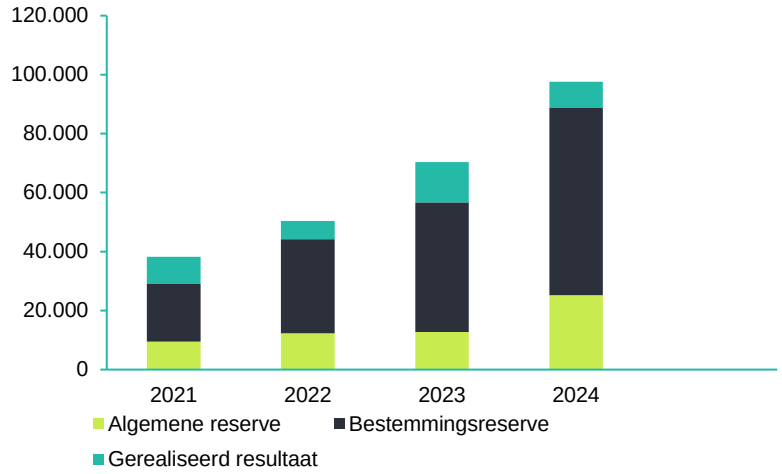
3 Financiële positie

3. Financiële positie

Verloop van het eigen vermogen van uw gemeente
Het eigen vermogen, inclusief het gerealiseerde resultaat, bedraagt per 31 december 2024 volgens de jaarrekening € 97,5 miljoen.

Grafiek ontwikkeling eigen vermogen (x € 1.000)

Van de totale reserves ter hoogte van € 97,5 miljoen is € 25,2 miljoen opgenomen als algemene reserve. Het saldo van deze algemene reserve is ten opzichte van voorgaand jaar gestegen met € 12,5 miljoen. Per saldo is gedurende 2024 € 18,2 miljoen gedoteerd aan de bestemmingsreserves.

Analyse van het resultaat
Het resultaat voor mutaties in de reserves laat een positief saldo zien. Het gerealiseerde resultaat bedraagt afgerond € 8,9 miljoen positief. In de gewijzigde begroting was rekening gehouden met een resultaat van € 6,7 miljoen positief.

In de inleiding van uw jaarverslag 2024 wordt in hoofdlijnen een toelichting op de afwijkingen gegeven. In de toelichting op de programma's wordt een verder gedetailleerde verklaring gegeven voor de afwijkingen ten opzichte van de begroting na wijziging. Als onderdeel van de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening 2024 wordt overzichtelijk aangegeven welke baten en lasten als incidenteel zijn aan te merken.

Het jaarrekeningresultaat is € 2,2 miljoen voordeliger dan begroot. De belangrijkste afwijkingen (groter dan € 0,3 miljoen) zien toe op:

- Een voordeel ten aanzien van de opvang van Oekraïners ter hoogte van € 1,0 miljoen.
- Een nadeel ten aanzien van de voorziening wethouders pensioenen van € 0,7 miljoen.
- Een voordeel ten aanzien van de kapitaalslasten investeringen van € 0,4 miljoen.
- Een nadeel ten aanzien van overhead van € 0,4 miljoen.
- Een voordeel ten aanzien van de belastingbaten van € 0,4 miljoen.

De verschillen zijn nader toegelicht in de jaarstukken van de gemeente Sluis en geven naar onze mening een goed beeld waardoor de verschillen zijn ontstaan.

3. Financiële positie

Weerstandsvermogen en financiële kengetallen

De analyse van het weerstandsvermogen en de financiële kengetallen is een onderdeel van het jaarverslag en de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. Vanuit onze controlerende rol dienen wij vast te stellen of het jaarverslag (en dus deze paragraaf) niet strijdig is met de jaarrekening en geen materiële onjuistheden bevat. De kengetallen moeten altijd in relatie tot elkaar worden bezien.

Uit de combinatie van de kengetallen kan een beeld worden gemaakt van de financiële positie van de gemeente. Daarbij kan ook inzichtelijk worden gemaakt wat de oorzaak is van een sterke of zwakke financiële positie. De financiële kengetallen geven, met de inherente beperkingen hierbij, inzicht in (de ontwikkeling) uw financiële positie, mede in relatie tot de landelijke benchmark.

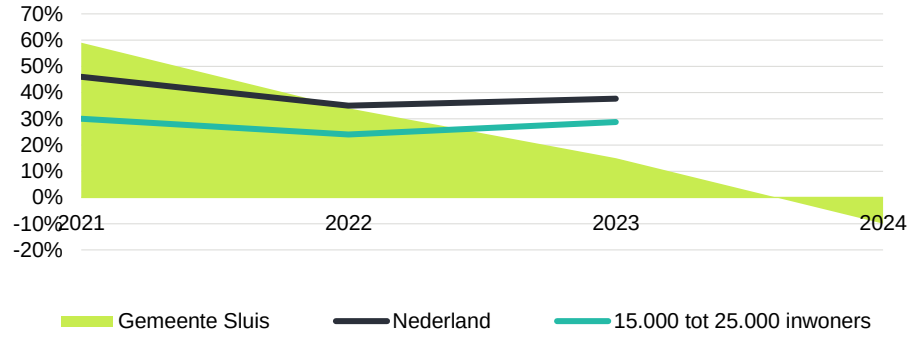
Hieronder hebben wij de ontwikkelingen in uw kengetallen en een relatie naar de landelijke ontwikkelingen weergegeven:

	Gemeente		Landelijk		15.000 – 25.000	
Kengetal	**2024**	**2023**	**2024 (B)**	**2023**	**2024 (B)**	**2023**
Netto schuldquote	-10%	15%	56,5%	37,6%	52,1%	28,8%
Netto schuldquote gecorrigeerd	-10%	15%	51,4%	32,3%	47,2%	23,3%
Solvabiliteit	53%	42%	35,2%	39,1%	36,4%	41,4%
Grondexploitaties	0%	1%	7,4%	5,6%	5,5%	5,3%
Belastingcapaciteit	98%	98%	100,8%	99,7%	101,2%	100%
Structurele exploitatieruimte	9%	8%	2,0%	3,3%	2,2%	3,2%

Schuldpositie

De schuldpositie van uw gemeente geeft een beeld van de mate waarin uw gemeente afhankelijk is van externe middelen bij het realiseren van haar doelstellingen.
Ook geeft het inzicht in welk deel van de inkomsten van de gemeente gebruikt moet worden om de rente en aflossing van de schulden te kunnen betalen.
De gecorrigeerde netto schuldquote is aangepast voor leningen die de gemeente ‘doorleent’ aan derden (zoals woningbouwverenigingen).

Hieronder hebben wij de ontwikkeling van uw schuldpositie gedurende de afgelopen vier jaar weergegeven.

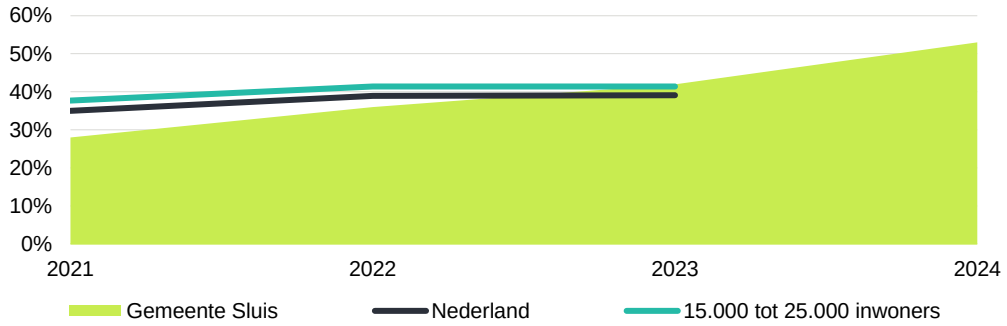
De netto schuldquote bedraagt 10% negatief en is daarmee gedaald ten opzichte van voorgaand boekjaar (2023: 15%). Deze ratio geeft aan in hoeverre de schulden hoger zijn dan de jaarlijkse inkomsten. Een ratio die kleiner is dan 100% duidt op hogere baten dan schulden in een boekjaar.

De Vereniging van Nederlandse Gemeenten adviseert om 130% als maximum norm te hanteren en daarboven de schuld af te bouwen (bron: VNG, Handleiding houdbaarheidstest gemeentefinanciën). Uw gemeente voldoet ultimo 2024 aan die norm.

3. Financiële positie

Solvabiliteit

De solvabiliteit van uw gemeente geeft een beeld van de mate waarin uw gemeente op lange termijn aan haar verplichtingen kan voldoen. Hieronder hebben wij de ontwikkeling van uw solvabiliteit gedurende de laatste 4 jaar weergegeven.

De solvabiliteit stijgt van 42% in 2023 naar 53% in 2024. De VNG hanteert een signaalwaarde als de solvabiliteit onder de 20% komt. We merken op dat de solvabiliteit in de afgelopen jaren is verbeterd en boven de signaalwaarde ligt.

Grondexploitatie

Het kengetal grondexploitatie geeft weer hoe de waarde van de in exploitatie genomen gronden zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten.

Belastingcapaciteit

De lastendruk in de gemeente Sluis ten opzichte van het landelijk gemiddelde bedraagt 98%.

Structurele exploitatieruimte

Op basis van het kengetal “structurele exploitatieruimte” blijkt dat er begrotingsruimte is om tekorten of extra lasten binnen de huidige begroting op te vangen.

Continuïteit

Als onderdeel van de vereisten voor de nieuwe controleverklaring hebben wij ook de continuïteitsveronderstelling getoetst. Wij hebben vastgesteld dat de gemeente Sluis een sluitende meerjarenbegroting heeft. Daarnaast geven de financiële kengetallen zoals inclusief het weerstandsrisico zoals toegelicht in dit hoofdstuk geen reden tot twijfel of de gemeente haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. De gemeente Sluis kent een robuuste financiële positie.

3. Financiële positie

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

In de paragraaf "Weerstandsvermogen en risicobeheersing" in het jaarverslag is een toelichting opgenomen op de weerstandscapaciteit van de gemeente. Op basis van de inventarisatie van de geïdentificeerde risico's, waarbij rekening wordt gehouden met kans op voordoen en financiële impact, wordt berekend welk bedrag benodigd is ter dekking van de geïdentificeerde risico's.

Hieronder is het verloop over de afgelopen 3 jaar weergegeven inclusief een kwalificatie van de weerstandsratio. De incidentele weerstandscapaciteit is voornamelijk opgebouwd vanuit de algemene reserves, de structurele weerstandscapaciteit vanuit de onbenutte belastingcapaciteit en de post onvoorzien. De weerstandsratio kwalificeert daarmee als uitstekend.

	2024	2023	2022
Weerstandscapaciteit	36,7	20,7	17,0
Risico's	10,8	16,5	15,1
Weerstandsratio	**3,4**	**1,3**	**1,1**

Weerstandsratio	Betekenis	Weerstandsratio	Betekenis
>= 2.0	Uitstekend	0.8 < 1.0	Matig
1.4 < 2.0	Ruim voldoende	0.6 < 0.8	Onvoldoende
1.0 < 1.4	Voldoende	< 0.6	Ruim onvoldoende

Ten opzichte van 2024 is de weerstandsratio gestegen door enerzijds een stijging van de weerstandscapaciteit en anderzijds een afname van de ingeschatte risico's.

4 Belangrijkste bevindingen

4. Belangrijkste bevindingen

Rechtmatigheidsverantwoording

Inleiding

Met het goedkeuren van een aanpassing van de Gemeentewet door de Eerste Kamer op 27 september 2022 is de verplichting voor de accountant om een oordeel te geven over rechtmatigheid uit de wet gehaald. Sinds voorgaand jaar wordt een rechtmatigheidsverantwoording opgenomen in de jaarrekening. In deze rechtmatigheidsverantwoording legt het college zelf verantwoording af over rechtmatigheid. Dit doet het college door zelf een oordeel te geven of de totstandkoming van de lasten, de baten en de balansmutaties in overeenstemming is met de door de gemeenteraad vastgestelde kaders. Deze kaders liggen vast in de begroting en de gemeentelijke verordeningen alsook in bepalingen in de relevante wet- en regelgeving.

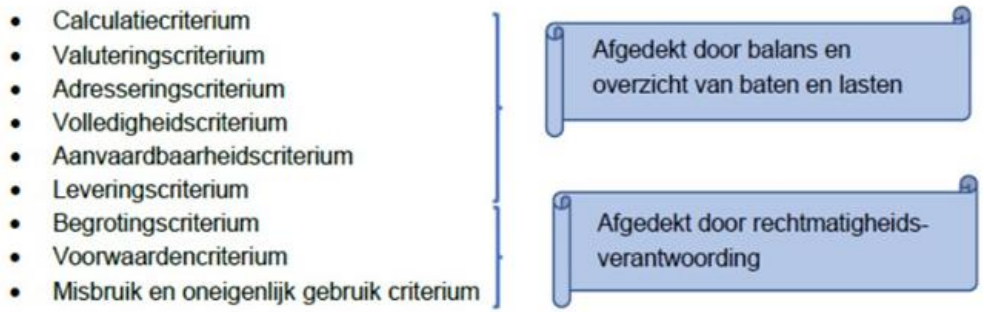
De gedelegeerde regelgeving die relevant is voor het opstellen van de jaarrekening en voor de uitvoering van de accountantscontrole en oordeelsvorming in de controleverklaring is echter nog altijd niet aangepast. Het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO) bevatten ultimo 2024 nog niet de verplichting tot het opnemen van de rechtmatigheidsverantwoording.

De gemeente heeft er evenwel voor gekozen de rechtmatigheids-verantwoording in de jaarrekening en de toelichting hierop in de paragraaf bedrijfsvoering onderdeel te laten zijn van de jaarstukken. Dat is ook zo vastgelegd in de gemeentelijke financiële verordening (ex artikel 212 Gemeentewet). Op deze wijze heeft de gemeente invulling gegeven aan de aanbeveling van het Rijk om de verantwoording op te nemen, zoals de wetgever had beoogd. Bovendien wordt zo invulling gegeven aan de lokale afspraken tussen het college en de gemeenteraad, zoals opgenomen in de aangepaste verordeningen. Tevens kunnen de toezichthouder en het Rijk gebruik maken van de opgenomen verantwoording.

Alle rechtmatigheidsafwijkingen (individueel en/of cumulatief) boven de door u als raad vastgestelde rapporteringsgrens (€ 25.000) worden in de paragraaf bedrijfsvoering benoemd. Ons getrouwheidsoordeel over het getrouwe beeld van de grootte en samenstelling van zowel de baten, lasten als van de activa en passiva ziet ook toe op de getrouwheid van de rechtmatigheidsverantwoording en daarmee op de juistheid en volledigheid van de in de rechtmatigheidsverantwoording vermelde rechtmatigheidsfouten.

4. Belangrijkste bevindingen

Bij het verantwoorden over de baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening zijn negen rechtmatigheidscriteria van toepassing. Zes criteria (kunnen) direct van invloed zijn op de posten in de balans en de staat van baten en lasten (zien toe op getrouwheidsaspecten inzake grootte en de samenstelling van zowel de baten en de lasten als van de activa en passiva) en drie criteria zien uitsluitend toe op specifieke rechtmatigheidsaspecten van de baten, lasten en balansmutaties en raken niet de grootte en samenstelling. Het college is verantwoordelijk voor alle negen criteria; in de jaarrekening van het college worden deze afgedekt langs de volgende lijnen:

Op grond van Kadernota rechtmatigheid wordt over de criteria die direct van invloed zijn op de verslaggeving c.q. het getrouwe beeld van de jaarrekening niet gerapporteerd in de rechtmatigheidsverantwoording. In de rechtmatigheidsverantwoording komen dus alleen de drie rechtmatigheidscriteria tot uitdrukking die aanvullend zijn op de criteria die ook gelden voor getrouwheid, te weten: het begrotingscriterium, het voorwaardencriterium en misbruik en oneigenlijk gebruik.

Begrotingscriterium
De rechtmatigheidsverantwoording bevat belangrijke informatie voor het (politieke) verantwoordingsdebat van de gemeenteraad met het college. U stelt als raad met het vaststellen van de begroting de budgettaire kaders voor de uitgaven, investeringen en reservemutaties vast. Met het vaststellen van de geactualiseerde financiële verordening heeft u vastgelegd op welke wijze binnen uw gemeente om moet worden gegaan met begrotingsoverschrijdingen en welke begrotingsonrechtmatigheden als acceptabel worden beschouwd (dus wel onrechtmatig, maar acceptabel).

4. Belangrijkste bevindingen

In de Kadernota rechtmatigheid beveelt de commissie BBV daarnaast aan dat het college de afwijkingen op het begrotingscriterium nader toelicht in de paragraaf bedrijfsvoering in het jaarverslag. Er is sprake van een begrotingsonrechtmatigheid als het college bij de realisatie van doelen en het realiseren van activiteiten de door de gemeenteraad vastgestelde budgetten voor wat betreft de lasten of investeringsbudgetten overschrijdt (1), toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves doorvoert die niet door de gemeenteraad zijn vastgesteld (2) en als bij onderschrijdingen van lasten of investeringsbudgetten en/of lagere of hogere baten dan begroot de begroting niet tijdig met begrotingswijzigingen is aangepast (3).

Wij hebben vastgesteld dat de gerealiseerde lasten de geautoriseerde begroting na wijziging niet overschrijden. De overschrijdingen op de kredieten bedragen € 0,2 miljoen.

Voorwaardencriterium
Het voorwaardencriterium ziet toe op voorwaarden die gelden voor de uitvoering van de financiële beheershandelingen. Deze voorwaarden komen voort uit externe- en interne regelgeving en hebben betrekking op aspecten zoals: doelgroep, termijn, grondslag, administratieve bepalingen, normbedragen, bevoegdheden, bewijsstukken, recht, hoogte en duur voor zover deze relevant zijn voor de financiële rechtmatigheid. In het door u vastgestelde normenkader is een inventarisatie van de van toepassing zijnde wet- en regelgeving opgenomen. Het niet in acht nemen van de geldende voorwaarden bij financiële beheershandelingen leidt tot een onrechtmatigheid die het college moet toelichten in de rechtmatigheids-verantwoording als de verantwoordingsgrens (op basis van individuele en/of cumulatieve onrechtmatigheden) wordt overschreden.

Een belangrijk onderdeel van het voorwaardencriterium is de naleving van de (Europese) aanbestedingsrichtlijnen. Europese aanbestedingswetgeving is complexe materie en het blijkt in de praktijk moeilijk volledig te beheersen. De gemeente heeft dit ook onderkend en heeft derhalve een aanbestedingsanalyse uitgevoerd.

Uit de controle op de rechtmatigheid van de inkopen blijkt dat voor een zestal gemeentelijke overeenkomsten met een inkoopwaarde van in totaal € 1,1 miljoen niet de juiste procedure is gevolgd. Wij hebben de gemeentelijke controlewerkzaamheden inhoudelijk gecontroleerd en delen de conclusie van de gemeente dat deze dossiers onrechtmatig zijn.

4. Belangrijkste bevindingen

Er zijn tot slot ook voorwaarden waar geen financieel gevolg aan is verbonden. Dan is sprake van een formele rechtmatigheidsfout. Deze situatie doet zich bijvoorbeeld voor bij het niet naleven van de Kasgeldlimiet en Renterisiconorm van de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido). Maar ook bij bijvoorbeeld het niet naleven van de termijnen van de subsidieverordening. Volgens een stellige uitspraak van de Commissie BBV betreffen deze afwijkingen van het voorwaardencriterium formele rechtmatigheidsfouten die in de paragraaf bedrijfsvoering worden gerapporteerd. Ten aanzien van de naleving van de renterisiconorm, de kasgeldlimiet en het schatkistbankieren merken wij op dat de gemeente zich aan de wettelijke normen heeft gehouden, zoals ook toereikend is toegelicht in de paragraaf financiering respectievelijk de jaarrekening. Een toelichting in de paragraaf bedrijfsvoering is hiervoor niet noodzakelijk.

Misbruik en oneigenlijk gebruik criterium (M&O)
Het college is verantwoordelijk voor het inrichten van effectieve maatregelen ter voorkoming van misbruik en oneigenlijk gebruik van overheidsregels om overheidssubsidies en bijdragen te ontvangen dan wel een te laag bedrag aan heffingen aan de overheid te betalen. Deze maatregelen hangen veelal samen met de interne beheersing ter borging van het voorwaardencriterium. Het college heeft een uitspraak gedaan in hoeverre het M&O-beleid feitelijk wordt nageleefd en of de getroffen maatregelen effectief werken. Hieruit zijn geen zaken naar voren gekomen die gerapporteerd moeten worden.

Uitkomst rechtmatigheidsverantwoording
Gezien het feit dat de bevindingen inzake begrotingsrechtmatigheid (€ 0,2 miljoen) en het voorwaardencriterium (€ 1,1 miljoen) gezamenlijk niet boven de verantwoordingsgrens van € 3,9 miljoen uitkomen, heeft het college terecht geconcludeerd in de rechtmatigheidsverantwoording dat de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens.

4. Belangrijkste bevindingen

Waardering van de grondexploitaties

Ten opzichte van 31 december 2023 is de boekwaarde van de post grondexploitatie gedaald van € 0,7 miljoen naar € 0,5 miljoen. De wijziging van de boekwaarde gedurende 2024 is als volgt samen te vatten:

(x € 1.000)	2024	2023
Boekwaarde per 1 januari	**663**	**(42)**
Investeringen	77	582
Grondverkopen	(116)	(157)
Tussentijdse winstneming / afgesloten projecten	44	249
Mutatie verliesvoorziening	(143)	(31)
Boekwaarde per 31 december	**525**	**663**

Waardering inclusief specifieke projectrisico's

De grondexploitaties van de gemeente Sluis lopen steeds meer richting het einde van hun looptijd, daarmee daalt het risicoprofiel van grondexploitaties ten opzichte van voorgaande jaren. Ook is het aantal grondexploitaties binnen de gemeente Sluis in relatieve zin beperkt.

De parameters voor de grondexploitaties

De waardering van uw grondexploitaties is voor een groot deel afhankelijk van de gemaakte schattingen. Om inzicht te krijgen in de financiële risico's stelt de gemeente exploitatieoverzichten op waarin schattingen zijn opgenomen. Aan deze schattingen liggen diverse parameters en uitgangspunten ten grondslag. Wij hebben de door uw gemeente gehanteerde uitgangspunten en parameters getoetst.

Wij hebben het proces rondom de totstandkoming van de waardering in opzet en bestaan getoetst en aanvullend gegevensgerichte werkzaamheden uitgevoerd. Wij achten de waardering en de toelichting op de schattingsonzekerheden aanvaardbaar en vinden de veronderstellingen redelijk.

Parameters	Schatting 2024	Schatting 2023
Rente	🟢	🟢
Kostenstijging	🟢	🟢
Opbrengstenstijging	🟢	🟢

Legenda status:
- 🟢 = evenwichtig
- 🟡 = optimistisch
- 🔵 = voorzichtig
- 🔴 = controleverschil

4. Belangrijkste bevindingen

Sociaal Domein

De gemeente Sluis voert diverse regelingen uit in het sociaal domein waarbij taken veelal zijn ondergebracht bij derde partijen. Hieronder hebben wij een overzicht opgenomen van de belangrijkste onderdelen en door wie deze werkzaamheden uitgevoerd worden:

Onderdeel	Uitvoerder	Bepaling last boekjaar
Uitkeringen (Participatiewet)	Zelfstandig	Werkelijke lasten
Werkdeel (WSW)	Dethon	Werkelijke lasten op basis van de jaarrekening
Jeugdwet	Inkooporganisatie Jeugdzorg Zeeland	Werkelijke lasten op basis van de verantwoording
Wmo	Zelfstandig	Werkelijke lasten
PGB's	Sociale Verzekeringsbank	Werkelijke lasten

Wmo

De gemeente heeft niet van alle zorgaanbieders Wmo productieverantwoordingen ontvangen, welke voorzien zijn van een goedkeurende controleverklaring op basis van het algemeen controleprotocol financiële productieverantwoording Wmo en Jeugdwet.

Per saldo is voor een verantwoord bedrag ad € 818.000 (vorig jaar: € 567.000) geen (gecontroleerde) productieverantwoording ontvangen. Aangezien wij op een andere wijze geen zekerheid hebben kunnen verkrijgen over de getrouwheid van deze lasten, hebben wij dit bedrag als onzekerheid gerapporteerd.

Jeugdwet

De gemeente is in de basis verantwoordelijk voor de inrichting en afspraken rondom de jeugdzorg. Bij veel gemeenten is zichtbaar dat intensief wordt gewerkt aan de beheersing van de zorg en de hiermee samenhangende controles op getrouwheid en rechtmatigheid.

Voor de jeugdzorg van uw gemeente loopt deze controle en verantwoording via de Inkooporganisatie Jeugdhulp Zeeland (hierna: Inkooporganisatie). Hierbij was het bestuur van de Inkooporganisatie tot boekjaar 2022 door het gehanteerde delegatiemodel zelfstandig verantwoordelijk voor het toezicht op de onderliggende zorgaanbieders.

4. Belangrijkste bevindingen

Onder andere door de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording en de standpunten over de verantwoording in de gepubliceerde kadernota rechtmatigheid van 29 september 2023 is opnieuw onderzocht of de verwerkingswijze van de baten en lasten jeugdhulp nog op de juiste wijze plaatsvindt. De Inkooporganisatie Jeugdhulp Zeeland heeft hiervoor begin januari 2024 een vraag ingediend bij de commissie BBV. De commissie BBV concludeert dat de baten en lasten verantwoord dienen te worden door de deelnemende gemeenten zelf omdat zij de beschikkingen afgeven en daarmee verantwoordelijk zijn voor de kosten en cliënten.

Bovenstaande betekent een wijziging ten opzichte van de verwerkingswijze zoals deze t/m 2022 plaatsvond. Als gevolg van deze wijziging moeten gemeenten zelf de bevindingen ten aanzien van de (rechtmatigheids)controle bij de Inkooporganisatie Jeugdhulp Zeeland meenemen.

Voor de jaarrekening 2024 verantwoordt de gemeente Sluis de lasten Jeugdhulp op basis van de werkelijke lasten zoals deze door de Inkooporganisatie Jeugdhulp Zeeland opgegeven worden. Voor 2024 zijn de rechtmatigheidscontroles op de Jeugdzorg belegd bij de Inkooporganisatie Jeugdzorg Zeeland. Bevindingen die hieruit voort komen, zijn door de gemeente opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording.

Op basis van de definitieve verantwoording 2024 zoals door de gemeente ontvangen op 9 mei 2025 blijken de volgende bevindingen:

- voor een bedrag van € 113.000 zijn geen goedkeurende controleverklaringen van zorgaanbieders ontvangen waardoor deze lasten onzeker zijn;
- de totale lasten Jeugdzorg 2024 zijn € 85.000 hoger dan door de IJZ gecommuniceerd in maart 2025. Gezien het tijdstip waarop deze additionele correctie bekend was, was deze niet verwerkt in concept jaarstukken.

Voor het jaar 2025 vindt nog nader overleg plaats hoe de verantwoording van de lasten Jeugdzorg gaat plaatsvinden, alsmede waar de controle van de rechtmatigheid van deze lasten plaats dient te vinden. We adviseren u op korte termijn duidelijk te krijgen of voor 2025 de gemeente zelfstandig de rechtmatigheid van de lasten moet controleren. In dat geval is het van belang om tijdig de interne controles daarvoor in te richten zodat deze mee kunnen lopen in het reguliere proces van interne controles.

4. Belangrijkste bevindingen

PGB’s

De Sociale Verzekeringsbank (hierna: SVB) heeft over 2024 een controleverklaring met beperking bij de verantwoording PGB-stromen Jeugdwet en WMO ontvangen. Hierdoor is vanuit de SVB geen 100% zekerheid over de nauwkeurigheid en rechtmatigheid van de persoonsgebonden budgetten. De impact van de geconstateerde fouten/onzekerheden vanuit de SVB bedragen op basis van de zogenaamde projectiebrief voor gemeente Sluis blijven onder onze rapporteringstolerantie. Daarnaast blijft het de verantwoordelijkheid van de gemeente zelf om de prestatielevering ten aanzien van de PGB-bestedingen vast te stellen. Derhalve heeft de gemeente Sluis aanvullend onderzocht of de kosten nauwkeurig en rechtmatig verantwoord zijn. Uit onze beoordeling van dit onderzoek concluderen we dat de kosten PGB getrouw verantwoord zijn in de jaarrekening 2024.

Eigen bijdrage Wmo

Een aanvrager van een voorziening, hulp in de huishouding, zorg in natura of een financiële tegemoetkoming (persoonsgebonden budget) is op grond van de Wmo een eigen bijdrage verschuldigd. De wetgever heeft bepaald dat de berekening, oplegging en incasso van deze eigen bijdrage wordt uitgevoerd door het CAK. De informatie van het CAK (om privacy redenen beperkt) is ontoereikend om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen. Dit betekent dat door de gemeenten geen zekerheden omtrent omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen. De gemeente Sluis heeft deze onzekerheid in de jaarrekening 2024 toereikend toegelicht.

4. Belangrijkste bevindingen

Sociaal Domein

Het Sociaal Domein binnen de gemeente Sluis is een belangrijk onderdeel van het gehele afsluitproces van de jaarrekening. Gedurende het interne afsluitproces van de gemeente Sluis zijn er achterstanden ontstaan als gevolg van personeelsmutaties. Hierdoor was het niet mogelijk om de benodigde aansluitingen te maken, het juiste lijstwerk te genereren uit de uitkeringsadministratie en balansposten nader te analyseren. Dit laatste was nodig omdat balansposten zoals opgenomen in de financiële administratie ten aanzien van het Sociaal Domein onverklaarbare saldo's hadden. Deze situatie deed zich twee jaar geleden ook voor.

De gemeente Sluis heeft een externe partij ingeschakeld om de benodigde aansluitingen, lijsten en analyses te maken. Saldo's die niet verklaard konden worden zijn afgeboekt om zo te komen tot een balansstand die klopt. Als gevolg hiervan hebben wij aanvullende analyses en controles uitgevoerd om te controleren dat balansposten juist en volledig zijn. Hieruit zijn geen materiële bevindingen naar voren gekomen.

Hoewel u reeds stappen heeft ondernomen in 2024 en 2025 benadrukken wij het belang van een goede interne beheersing en administratieve organisatie specifiek voor het Sociaal Domein.

Wij adviseren u nadrukkelijk om deze ondernomen stappen volledig uit te voeren en processen in z'n geheel tegen het licht te houden om zodoende te zorgen voor een uniform en adequaat proces zowel voor het reguliere proces als het jaarlijkse afsluitproces.

Wij adviseren u verder in 2025 meerdere tussentijdse aansluitingen te maken om zodoende te waarborgen dat de uitkeringsadministratie aansluit op de financiële administratie zowel voor wat betreft de baten en lasten alsmede de daarbij horende balansposten.

Vakantiegeld Participatiewet

Maandelijks wordt de reservering voor vakantiegeld uitkeringsgerechtigde opgebouwd en uitbetaald in mei / juni van het daaropvolgende jaar. Wij hebben vastgesteld dat hiervoor geen reservering is opgenomen op de balans. Dit is gecorrigeerd in de jaarrekening 2024 voor een bedrag van € 74.000

Bijdrage RUD Zeeland

De gemeente Sluis betaald jaarlijks een voorschot aan de RUD Zeeland voor te leveren diensten. Uit de jaarrekening 2024 zoals ontvangen in mei 2025 blijkt dat een bedrag van € 207.000 niet besteed is door de RUD Zeeland en daarmee terugbetaald wordt over 2024. We hebben dit opgenomen als ongecorrigeerd verschil.

4. Belangrijkste bevindingen

Voorziening riolering en afval

De gemeente Sluis heeft een voorziening voor riolering en afval. Deze voorziening is gevormd op basis van het BBV en wordt ingezet ten behoeve van tariefsegalisatie. De voorziening heeft betrekking op bedragen die geïnd zijn via de rioolheffing en afvalstoffenheffing, maar hieraan nog niet besteed zijn. De bepaling van het resultaat wat toegevoegd of onttrokken moet worden aan de voorziening is complex. De gemeente heeft voor het bepalen van de dotatie of onttrekking aan de voorziening een berekening gemaakt. We hebben geconstateerd dat de berekening van de extracomptabele btw op de afschrijvingslasten onjuist werd berekend, waardoor de voorziening riolering te hoog verantwoord is voor een bedrag van € 232.000. Dit controleverschil is gecorrigeerd in de jaarrekening.

Naast bovenstaande correctie merken wij op dat zowel de voorziening voor afvalstoffenheffing als voor rioolheffing de laatste jaren fors zijn toegenomen. De toename van beide voorzieningen komt doordat de baten structureel hoger zijn dan de lasten. Hierna hebben wij de gerealiseerde kostendekkendheid van beide lokale heffingen in de afgelopen jaren opgenomen:

Onderdeel	Kostendekkendheid 2024	Kostendekkendheid 2023
Rioolheffing	138%	115%
Afvalstoffenheffing	117%	111%

Bovenstaande betekent dat voor de rioolheffing en afvalstoffenheffing respectievelijk € 1.588.000 en € 649.000 meer baten zijn gerealiseerd dan kosten zijn gemaakt.

In overeenstemming met wet- en regelgeving moet de gemeente streven naar kostendekkende tarieven. Indien sprake is van een te hoge kostendekkendheid dan moet de gemeente er binnen een redelijke termijn voor zorgen dat deze middelen besteed danwel verrekend worden met de inwoners.

Uit een nadere analyse waardoor deze overschotten worden gerealiseerd blijkt dat dit met name komt doordat de baten te laag zijn ingeschat ten opzichte van de primaire begroting en kapitaalslasten lager zijn dan verwacht. Dit laatste komt door de daling van de omslagrente. Gezien de omvang van de voorziening riolering en afval en de jaarlijkse overschotten adviseren wij u het begrotingsproces rondom de inschatting van de totale baten en lasten nader te analyseren en te bekijken waar het mogelijk is de inschattingen voor de begroting te verbeteren. Daarnaast adviseren wij u een plan te maken om de voorzieningen zoals opgenomen in de jaarrekening te verlagen.

4. Belangrijkste bevindingen

Correcties naar aanleiding van de SiSa-controle

Evenals voorgaand jaar constateren we vanuit onze controle van de SiSa-bijlage de nodige correcties zowel cijfermatig als andere toelichtingen. Daarnaast constateren we dat de aanlevering van sommige detailgegevens relatief lang hebben geduurd. Wij hebben de volgende correcties geconstateerd groter dan de rapporteringstolerantie:

- Voor de regeling bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne (M16) hebben wij geconstateerd dat de verantwoorde schuld een vordering moest zijn. Er heeft een correctie plaatsgevonden in de balans van € 386.000. Daarbij zijn de baten te laag verantwoord voor een bedrag van € 264.000 en de materiële vaste activa te hoog verantwoord voor € 122.000.
- Voor de regeling Aanpak energiearmoede (J55) hebben we geconstateerd dat de schuld te hoog en de baten te laag waren verantwoord voor een bedrag van € 102.000. Daar tegenover stond dat ook de kosten te hoog waren verantwoord voor een zelfde bedrag.

Voor een 4-tal andere SiSa-regelingen is een totaalbedrag gecorrigeerd van € 67.000 waarbij per saldo de baten te laag waren verantwoord.

De gemeente heeft de controleverschillen gecorrigeerd in de jaarrekening 2024. We adviseren de gemeente om bij het afsluitproces nadrukkelijk aandacht te hebben voor de collegiale toetsing van de ingevuld SiSa-bijlage om te waarborgen dan fouten worden voorkomen.

Lokaal preventiebudget beschermd wonen 2024 (CZW)

Vanuit de gemeente Vlissingen is een bedrag ontvangen van € 127.000 voor het jaar 2024 in relatie tot preventie lokaal beleid. In de concept jaarrekening is deze als schuld verantwoord. De gemeente kan dit inzetten voor lokale activiteiten en beleidsontwikkeling gerelateerd aan het voorkomen van een beroep op beschermd wonen en maatschappelijke opvang of een terugval in beschermd wonen.

Niet bestede middelen hoeven door de gemeente niet terugbetaald te worden, maar blijven ter beschikking van de gemeente. Daarbij is de afspraak dat het overschot niet toegevoegd wordt aan de algemene reserve. Aangezien geen sprake is van een verplichting per balansdatum, hebben we dit aangemerkt als controleverschil. Dit is niet gecorrigeerd in de jaarrekening.

4. Belangrijkste bevindingen

Jaarverslag

In het jaarverslag worden de beleidsuitgangspunten en beleidsevaluaties zichtbaar. De paragrafen maken deel uit van het jaarverslag en vallen dus niet onder de controle van de jaarrekening. Primair object van de accountantscontrole (op grond van Artikel 213 van de Gemeentewet) is de jaarrekening, waaronder de staat van baten en lasten met toelichting en de balans met toelichting, zoals in de jaarstukken 2024 is opgenomen.

Voor de accountantscontrole onderzoeken wij het jaarverslag om vast te stellen of het jaarverslag verenigbaar is met de jaarrekening en geen materiële afwijkingen bevat en of het jaarverslag alle informatie bevat die op grond van de Gemeentewet en de Nederlandse Standaard 720 is vereist. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Wij hebben geen strijdigheden geconstateerd tussen de in het jaarverslag opgenomen informatie en het beeld van de jaarrekening en geen materiele afwijkingen gesignaleerd.

Verbonden partijen

Tijdens onze controle besteden wij specifieke aandacht aan de transacties met verbonden partijen van gemeente Sluis. In het kader van onze controle hebben wij vastgesteld dat:

- De (significante transacties met) verbonden partijen toereikend zijn toegelicht in de jaarrekening en paragraaf verbonden partijen.
- Geen sprake is van indicaties voor ongeautoriseerde significante transacties met verbonden partijen, welke indicaties geven voor fraude.
- Geen sprake is van indicaties dat de van toepassing zijnde wet- en regelgeving niet is nageleefd.

Op de volgende pagina zijn onze conclusies en aanbevelingen inzake het jaarverslag opgenomen.

4. Belangrijkste bevindingen

Element jaarverslag	Onze waarneming
Vereisten BBV	Uw jaarverslag bevat in materiële de vereiste informatie op basis van artikel 24 lid 2, artikel 25 en 26 BBV. Daarnaast zouden de cijfers 2024 van uw verbonden partijen opgenomen dienen te worden. Deze zijn echter nog niet in alle gevallen beschikbaar.
Verenigbaar	Uw jaarverslag is verenigbaar met de jaarrekening.
Overeenstemming	Wij hebben vastgesteld dat de informatie in het jaarverslag overeenstemmen met de resultaten van de door ons uitgevoerde controlewerkzaamheden.
Paragrafen	Alle verplichte paragrafen zijn opgenomen en zijn kwalitatief van voldoende niveau.
Informatiewaarde	De toelichtingen zijn goed leesbaar en geven een adequate analyse tussen het uitgevoerde beleid en de financiële gevolgen.
Incidentele baten en lasten	De toelichting op de incidentele baten en lasten voldoet aan de eisen vanuit het BBV.
Fraude	Fraude en de frauderisicoanalyse is een steeds belangrijker thema. We adviseren u in de paragraaf bedrijfsvoering te rapporteren over uw beheersing van frauderisico’s.

4. Belangrijkste bevindingen

SiSa

Wij hebben de in de SiSa-bijlage van de jaarrekening genoemde specifieke uitkeringen gecontroleerd met inachtneming van de Nota verwachtingen accountantscontrole 2024. De hierbij geconstateerde fouten en onzekerheden dienen op grond van het Bado in het verslag van bevindingen te worden opgenomen indien de navolgende rapporteringstolerantie per specifieke uitkering wordt overschreden:

- € 12.500 indien de omvangbasis kleiner dan of gelijk aan € 125.000 is.
- 10% indien de omvangbasis groter dan € 125.000 en kleiner dan of gelijk aan € 1.000.000 is.
- € 125.000 indien de omvangbasis groter dan € 1.000.000 is.

Op grond van ons onderzoek hebben wij bij de specifieke uitkeringen geen fouten en/of onzekerheden geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden.

De SiSa-bijlage dient door uw gemeente samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli aanstaande elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd. Door middel van een voorgeschreven tabel dienen wij te rapporteren over onze bevindingen ten aanzien van de in de jaarrekening opgenomen SiSa-bijlage.

In bijlage A bij dit rapport zijn deze bevindingen in de voorgeschreven tabel opgenomen. U kunt deze tabel hanteren ten behoeve van verzending naar het CBS.

4. Belangrijkste bevindingen

WNT verantwoording

Als onderdeel van onze controle hebben wij de naleving van de Wet normering topinkomens (WNT) gecontroleerd. Op basis van deze wet zijn de bezoldiging van topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector en de uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen wettelijk gemaximeerd. Voor gemeenten geldt dat de gemeentesecretaris en de griffier als topfunctionaris worden aangemerkt. Beide topfunctionarissen zijn in loondienst en er hebben zich gedurende 2024 geen wijzigingen voorgedaan.

Voor topfunctionarissen geldt naast de maximering van de bezoldiging en eventuele uitkering wegens beëindiging van het dienstverband een publicatieverplichting in de jaarrekening. Deze publicatieverplichtingen geldt eveneens voor bezoldiging van niet-topfunctionarissen met een dienstbetrekking, indien hun bezoldiging het algemene bezoldigingsmaximum (naar rato van de omvang van het dienstverband) overschrijdt.

Wij hebben vastgesteld dat de bezoldigingen over 2024 niet strijdig zijn met de WNT en dat de jaarrekening voldoet aan de publicatieverplichtingen van de WNT.

Wij willen benadrukken dat de naleving van de anticumulatiebepaling (het nagaan of topfunctionarissen van uw gemeente betrokken zijn bij andere organisatie c.q. nevenactiviteiten hebben welke onder de WNT vallen) overigens geen onderdeel uitmaakt van de controle van de accountant. De WNT-toezichthouders kunnen hier wel zelfstandig onderzoek naar doen en zo nodig handhavend optreden.

5 Overige onderwerpen

5. Overige onderwerpen

Bevestiging onafhankelijkheid

Wij zijn van mening dat wij onafhankelijk hebben gefunctioneerd en dat de objectiviteit van onze oordeelsvorming niet is aangetast, in overeenstemming met de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en artikel 24a van de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta).

Hierbij bevestigen wij dat wij geen geschenk en/of een persoonlijke uiting van gastvrijheid hebben ontvangen met een waarde van meer dan honderd euro.

Kwaliteitsborging

Baker Tilly heeft diverse organisatorische maatregelen getroffen om haar onafhankelijkheid en die van haar medewerkers te waarborgen. Deze maatregelen omvatten onder meer:

- Jaarlijkse bevestiging van onafhankelijkheid door partners, professionals en ondersteunende stafdiensten
- Cliënt- en opdrachtacceptatieprocedures, waaronder de beoordeling of er sprake is van mogelijk conflicterende diensten
- In- en extern kwaliteitsonderzoek
- Twee registeraccountants betrokken bij wettelijke controleopdrachten
- Reviews door partners die niet betrokken zijn bij de opdracht ter waarborging van een deugdelijk / deskundig oordeel

Op deze controleopdracht zijn geen specifieke aanvullende maatregelen getroffen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

5. Overige onderwerpen

Controleaanpak en uitvoering

Wij voeren onze controle uit met een mix van systeem- en gegevensgerichte werkzaamheden en een mix van vaste teamleden en ingeschakelde experts. Daarnaast beschikken wij als organisatie over verschillende kwaliteitsborgingsmaatregelen. Dit geheel tezamen leidt tot een kwalitatief goede controle. In ons controleplan en dit verslag is voor elk bijzonder aandachtsgebied in onze controle terug te lezen wat de kernpunten in onze controle zijn geweest die hebben bijgedragen aan de kwaliteit in onze controle. Daarnaast gaan wij in de volgende paragrafen van deze bijlage nog nader in op de samenwerking met de andere accountants en de ingeschakelde experts.

Onze controleaanpak is onder andere gericht op het in kaart brengen van de voor de jaarrekening van belang zijnde risico's. Op basis van onze gesprekken met het management over de belangrijke financiële en operationele ontwikkelingen is een aantal punten met een verhoogd risico voor de jaarrekening 2024 onderkend, deze zijn weergegeven op pagina 9 van dit verslag.

Samenwerking met andere accountants

Voor de jaarrekening van de gemeente Sluis maken wij gebruik van diverse verbonden partijen, gemeenschappelijke regelingen en uitvoeringsorganisaties. Er zijn geen verbonden partijen, gemeenschappelijke regelingen en uitvoeringsorganisaties welke van significant belang zijn voor onze controle, waardoor wij geen review hebben uitgevoerd bij de accountants van deze organisaties.

Inschakeling van interne / externe deskundigen

Wij hebben in het kader van onze controle geen gebruik gemaakt van de werkzaamheden van interne en/of externe deskundigen.

Schriftelijke bevestigingen

Wij hebben aan het management schriftelijke bevestigingen gevraagd in het kader van onze controle. Deze bevestigingen hebben betrekking op de verantwoordelijkheid van het management voor het opstellen van de jaarrekening, voor het volledig verantwoorden van transacties en voor het aan ons verschaffen van alle relevante informatie.

Voor het verstrekken van onze controleverklaring vragen wij de schriftelijke bevestiging van het management op.

6 Bijlagen

Bijlage A: SiSa-bijlage

Het is volgens de Nota verwachtingen accountantscontrole 2024 voorgeschreven dat wij de geconstateerde fouten en onzekerheden per regeling rapporteren door middel van onderstaande verplichte tabel. Deze tabel dient door uw gemeente samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli 2025 elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd.

Nummer	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek			
C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire			
C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid			
D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)			
D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen			
D23	Regeling eenmalige specifieke uitkering en subsidies lokale bibliotheekvoorzieningen			
E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027 (SiSa tussen medeoverheden)			
F20	Regeling specifieke uitkering Impulsaanpak winkelgebieden			

Rechtmatigheidsoordeel specifieke uitkeringen (zoals blijkt uit de controleverklaring):	Goedkeurend
Strekking controleverklaring getrouwheid gehele jaarrekening:	Goedkeurend

Bijlage A: SiSa-bijlage

Nummer	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2024			
G2	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire gebundelde uitkering Participatiewet in jaar T gemeentedeel 2024			
G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 gemeentedeel 2024			
G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in jaar T (exclusief BOB) gemeentedeel 2024			
G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden schulden in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire levensonderhoud BBZ in jaar T (exclusief BOB)_gemeentedeel 2024			
G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T (exclusief BOB)_gemeentedeel 2024			
G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T gemeentedeel 2024			
G3	BBZ vanaf 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T gemeentedeel 2024			

Rechtmatigheidsoordeel specifieke uitkeringen (zoals blijkt uit de controleverklaring):	Goedkeurend
Strekking controleverklaring getrouwheid gehele jaarrekening:	Goedkeurend

Bijlage A: SiSa-bijlage

Nummer	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
G4	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen_gemeentedeel 2024			
G4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen _gemeentedeel 2024			
G4	Tozo 2_gemeentedeel 2024			
G4	Tozo 3_gemeentedeel 2024			
G4	Tozo 4_gemeentedeel 2024			
G4	Tozo 5_gemeentedeel 2024			
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud in jaar T gemeentedeel 2024			
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekking in jaar T_gemeentedeel 2024			
G10	Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2024			

Rechtmatigheidsoordeel specifieke uitkeringen (zoals blijkt uit de controleverklaring):	Goedkeurend
Strekking controleverklaring getrouwheid gehele jaarrekening:	Goedkeurend

Bijlage A: SiSa-bijlage

Nummer	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
G12	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T_ gemeentedeel 2024			
G12	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T gemeentedeel 2024			
G13	Besteding/baten onderwijsroute gemeentedeel 2024			
G13	Bestedingen/baten overige voorzieningen_ gemeentedeel 2024			
H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport 2024-2025			
H12	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken			
H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026			
H35B	Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026			
J55	Aanpak energiearmoede			
J75B	Regiodeals 3e tranche (SiSa tussen medeoverheden)			

Rechtmatigheidsoordeel specifieke uitkeringen (zoals blijkt uit de controleverklaring):	Goedkeurend
Strekking controleverklaring getrouwheid gehele jaarrekening:	Goedkeurend

Bijlage A: SiSa-bijlage

Nummer	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
J94	Regeling specifieke uitkering verduurzaming slecht geïsoleerde woningen van eigenaar-bewoners en woningen van verenigingen van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties in het kader van het Nationaal Isolatieprogramma			
J109	Meerjarig regeling specifieke uitkering herstructurering Volkshuisvesting			
K28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid			
M16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne			

Rechtmatigheidsoordeel specifieke uitkeringen (zoals blijkt uit de controleverklaring):	Goedkeurend
Strekking controleverklaring getrouwheid gehele jaarrekening:	Goedkeurend

Bijlage B: Ongecorrigeerde controleverschillen

De hieronder opgenomen tabel met ongecorrigeerde controleverschillen is verstrekt aan het college en is als bijlage bij de bevestiging bij de jaarrekening gevoegd. Wij hebben de ongecorrigeerde verschillen met het college besproken. Wij zijn van mening dat verschillen zoveel mogelijk door het college moeten worden gecorrigeerd, echter wij kunnen instemmen met de overwegingen van het college om deze verschillen niet te corrigeren, aangezien deze bedragen niet materieel zijn voor het inzicht van de jaarrekening. De geconstateerde fouten en onzekerheden ten aanzien van getrouwheid zijn lager dan de door u vastgestelde controletolerantie van 1% respectievelijk 3% van de totale lasten. Positieve bedragen hebben een positief effect op het resultaat, een bedrag tussen haakjes heeft een negatief effect op het resultaat.

Fouten

Aard van de controleverschillen (x € 1.000)	Getrouwheid
Schuld lokaal preventiebudget beschermd wonen 2024 te hoog verantwoord	127 V
RUD Zeeland	**207 V**
Totaal ongecorrigeerde controleverschillen	**334 V**
Resultaat 2024 te laag door ongecorrigeerde controleverschillen jaarrekening 2023	0
Totaal effect ongecorrigeerde controleverschillen jaarrekening 2024	**334 V**

Onzekerheden

Aard van de controleverschillen (x € 1.000)	Getrouwheid
Prestatielevering Wmo	818
Prestatielevering Jeugd	113
Totaal onzekerheden	**931**

Bijlage C: Gecorrigeerde controleverschillen

De hieronder opgenomen tabel bevat alle afzonderlijk geïdentificeerde en gecorrigeerde controleverschillen boven de door ons gehanteerde rapporteringstolerantie van € 66.400.

Aard van de controleverschillen (x € 1.000)	Bedrag in € (Voordeel / Nadeel)
Lasten Jeugdzorg te laag verantwoord	85 N
Baten SiSa M16 te laag verantwoord	264 V
Baten SiSa J55 te laag verantwoord / lasten SiSa J55 te laag verantwoord	102 V / 102 N
Diverse overige SiSa-regelingen	67 V
Voorziening riolering te hoog verantwoord	232 V
Vakantiegeld Participatiewet	74 N
Totaal gecorrigeerde controleverschillen	**404 V**

Contact

drs. Rutger Peelen RA
Partner Audit
r.peelen@bakertilly.nl

Dennis Eijke MSc RA
Director Audit
d.eijke@bakertilly.nl

Baker Tilly (Netherlands) B.V.
Stationspark 8b
Postbus 85
4460 AG Goes
+31 (0) 113 24 20 00

Baker Tilly (Netherlands) B.V. trading as Baker Tilly is a member of the global network of Baker Tilly International Ltd., the members of which are separate and independent legal entities.

Alle diensten worden verricht op basis van een overeenkomst van opdracht, gesloten met Baker Tilly (Netherlands) B.V., waarop van toepassing zijn de algemene voorwaarden, gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel onder nr. 24425560. In deze voorwaarden is een beperking van aansprakelijkheid opgenomen.

bakertilly

